

SLOVENSKI

vestnik

GLASILO SLOVENSKE KOROŠKE

LETNIK VI

CELOVEC, V SREDO 11. VII. 1951

ŠTEV. 48 (417)

Pred 31. leti so podivjani fašisti požgali slovenski Narodni dom v Trstu. Danes tržaški bratje z vsemi silami delajo na tem, da zgradijo na ruševinah nov dom, ki bo še bolj veličastno kulturno svetišče zamejskih Slovencev.

Uspešen začetek pogajanj v Koreji

Kot znano, so se zadnje nedeljo zbrali v Kaesongu zastopniki oboroženih sil OZN, Severokorejcev in Kitajcev, da ugotovijo možnosti za pričetek pogajanj o sklenitvi premirja. Okoli sedem ur je trajal nedeljski sestanek in vesti o uspehu so kar zadovoljive. Sporazumeli so se, da pričnejo s pogajanj dne 10. julija in sicer spet v Kaesongu. S strani Severokorejcev sta se prvega sestanka udeležila polkovnik Čang in podpolkovnik Kim, medtem ko je kitajske čete oziroma tako imenovane „prostovoljce“ zastopal nadporočnik Čaj. General Ridgway pa je poslal tja tri zvezne oficirje.

Tudi prvi dan pogajanj je potekel kar zadovoljivo, čeprav o kakšnih uspehih seveda še ni mogoče govoriti, ker je prva seja potekla s pretežno formalnimi vprašanji. Z obeh strani je deževalo predlogov za dnevni red pogajanj, kljub temu pa je član zavezniške delegacije generalmajor Craigie izjavil ob povratku, da je bil prvi sestanek „izredno zadovoljiv“. Včeraj popoldne so v Kaesongu nadaljevali s pogajanj in bomo o uspehih poročali v prihodnji številki.

Zanimivo v zvezi s pogajanj za sklenitev premirja v Koreji je gotovo dejstvo, da so člani zavezniške delegacije zelo optimistični glede uspešnega zaključka, medtem ko na drugi strani ameriški listi javno svarijo pred pretiranim optimizmom.

New York (Tanjug). V krogih Združenih

Beljaški župan umrl

Viktor Petschnik, župan mesta Beljak je v nedeljo, dne 8. junija, ob 2. uri zjutraj v svojem stanovanju nenadoma preminul. Župan Petschnik je podlegel srčni kapi, star šele 52 let. Mestni občinski odbor se je danes sestal k žalni seji. Pogrebne svečanosti so tudi danes

Pokojni župan Viktor Petschnik je bil kot sin preprostih staršev rojen dne 21. julija 1899 v Beljaku. Kot otrok je osirotel in poslali so ga v zavod za osirotele v Brixen, odkoder se je šel v Lienz učiti za ključavničarja, kjer ga je dohitela prva svetovna vojna. V vojni je služil pri mornarici. Po vojni, leta 1918 se je vrnil v Beljak in vstopil v železniško službo. Mlad je postal že aktiven socialist in leta 1933 je vstopil na vodilno mesto v sindikatu železničarjev. Njegovo neupogljivo prepričanje mu je nakopalo mnogotera preganjanja. V času avstrofišizma je moral preromati zapore, v času nacifašizma pa so ga prestavili po službeni obveznosti kot železničarja na Poljsko.

Po zlomu fašizma se je vrnil v Beljak, kjer so ga imenovali za upravitelja občine in pozneje izvolili za župana. Pri volitvah novembra leta 1945 je bil na listi SPÖ izvoljen tudi za državnega poslanca.

Z županom Viktorjem Petschnikom je mesto Beljak izgubilo zelo priljubljenega in zaslužnega župana. Po svoji značajni osebnosti in delavnosti je beljaškemu mestu nenavadno mnogo koristil. Po prvih vojnih letih je uspešno obnavljal mesto in premagoval ovire vseh vrst. Dokončal je med drugim veliko delo, izgradnjo starostnega doma. Izgradnje magistrata, kjer se je mudil še kratko pred svojo smrtjo, pa mu ni bilo dano več dočakati. Zaradi svoje nepristranske objektivnosti je bil Petschnik v vseh plasteh prebivalstva splošno priljubljen in Beljak odkrito žaluje po svojem županu.

Beljaški občinski zastop sprejema številne sožalne izjave, med drugim je izrazil sožalje tudi zvezni prezident dr. Körner. Deželni glavar Wedenig je imel na seji predsedstva deželnega vodstva SPÖ žalni nagovor, v katerem je ocenil velike zasluge pokojnega župana Petschnika za dobrobit delovnega ljudstva.

narodov menijo, da se bo Generalna skupščina OZN, ako bo do 15. julija dosežen sporazum o prekinitvi sovražnosti na Koreji, sestala 1. avgusta, da bi odobrila odredbe glede prekinitve sovražnosti in razpravljala o določbah premirja. Pravni svetovalec generalnega tajništva OZN Feller meni, da je treba določbe o prekinitvi sovražnosti o premirju najprej predložiti v odobritev Varnostnemu svetu OZN. Predstavniki ameriške delegacije in Združenih narodov pravijo, da bi lahko o političnih vprašanjih Koreje in drugih problemih Daljnega vzhoda razpravljali šele, ko bo dokončno sklenjeno premirje.

Mnoge delegacije menijo, da bi bilo najbolje, da Generalna skupščina OZN ustanovi manjše delovno telo, ki bi razpravljalo o korejskem problemu, kakor tudi drugih problemih Daljnega vzhoda. Po mnenju teh delegacij bi morala biti LR Kitajska zastopana v tem delovnem telesu. Razen tega menijo posamezne delegacije, da bi bilo treba obravnavanje vprašanja politične združitve Koreje in drugih

vprašanj Daljnega vzhoda odložiti do šestega zasedanja Generalne skupščine OZN, ki se bo pričelo novembra v Parizu.

Sovjetski predstavnik v OZN Malik je odšel na počitnice v Sovjetsko zvezo, kar tolmačijo v krogih Združenih narodov kot znamenje, da Sovjetska zveza zaenkrat ne namerava sprožiti vprašanja politične ureditve Koreje in drugih problemov Daljnega vzhoda. Sodiijo, da SZ ne želi sprožiti teh vprašanj niti v Generalni skupščini niti v Varnostnem svetu OZN.

Mnoge delegacije menijo, da bi morala Generalna skupščina ukiniti komisijo OZN za zedinjenje in obnovo Koreje. Mnenje o ustanovitvi komisije je nastalo v času, ko so bili v Združenih narodih ljudje, ki so računali, da bodo z vojaško silo okupirali vso Korejo. Zato je tudi bila ustanovljena ta komisija, ki bi v primeru okupacije celotne Koreje začela delovati. Ko so pozneje v Združenih narodih popolnoma zavrgli zamisel o nasilni zednitvi Koreje, menijo, da je treba ukiniti omenjeno komisijo.

Ukinitev vojnega stanja z Nemčijo

Dobrih šest let je od tega, ko je bila končana druga svetovna vojna, kljub temu pa je trajalo uradno vojno stanje z Nemčijo do preteklega ponedeljka. Šele s tem dnevom so poleg treh zapadnih vesil -- Združenih držav Amerike, Velike Britanije in Francije -- ukinile vojno stanje naslednje države: Argentina, Belgija, Burina, Čile, Danska, Dominikanska republika, Egipt, El Salvador, Etiopija, Filipini, Finska, Grčija, Guatemala, Haiti, Indonezija, Irak, Italija, Izrael, Jordanija, Jugoslavija, Kolumbija, Kostarika, Kuba, Libanon, Liberija, Luksenburška, Mehika, Nikaragua, Nizozemska, Norveška, Panama, Paragvaj, Peru, Perzija, Sandi-Arabija, Sirija, Turčija, Urugvaj, Venecuela ter države Britanske

skupnosti narodov razen Indije in Pakistana, ki sta vojno stanje z Nemčijo ukinila že januarja t. l.

Z ukinitvijo vojnega stanja se zasedba Nemčije sicer v ničemer ne bo spremenila, je pa dokaz, da navedene države v nemških državljanih ne gledajo več svojih sovražnikov.

Washington. — Argeriško zunanje ministrstvo je sporočilo, da bo konferenca za sklenitev mirovne pogodbe z Japonsko med 4. in 8. septembrom v San Francisku. Glasnik zunanjega ministrstva Withe je izjavil, da so države, ki so zainteresirane na konferenci, o tem že obvestile.

V Berlinu spet za skupno mizo

Po dolgem času so se spet sešli predstavniki vseh štirih berlinskih okupacijskih poveljstev na skupni seji. Razpravljali so o vprašanju prometa med Berlinom in Zapadno Nemčijo. Ta štiričlanski sestanek je prvi po letu 1949, ko so se brez uspeha pogajali o prekinitvi sovjetske blokade Berlina, ker se sovjetski zastopnik potem ni več udeleževal skupnih sej.

Sestanek so sklicali zapadni zavezniki in njegov namen je „preprečiti ilegalno trgovino in v istem času zagotoviti normalen promet za legalno trgovino.“

Pri sedanjih razgovorih hočejo zapadna poveljstva doseči pri Rusih, da bi mogli v zapadni Berlin uvažati in tudi izvažati blago ne da bi Sovjeti omejevali promet.

Zaenkrat še ni padla nobena odločitev zaradi tega pisma, ki ga je poslal kancler Adenauer tristranski komisiji, ki se je sestala v Londonu z nalogo, da reši vprašanje nemških predvojnih dolgov. Kot znano je kancler predlagal, da bi istočasno z vprašanjem nemških dolgov reševali tudi vprašanje nemškega dobrotmetja v tujini, predvsem v Švici. Zapadni zavezniki so se doslej vedno ostro upirali, da bi istočasno razpravljali o obeh vprašanjih.

Medtem pa vse kaže, da so pričeli socialdemokrati z novo kampanjo proti sedanjim zvezni vladi. Prvi znak za to je komentar zahvalne notranjega ministra Lehra po izvajanju priporočila treh zunanjih ministrov v New Yorku lansko leto, po katerem bi povečali število nemške motorizirane policije na 30 tisoč

mož. Socialdemokratski poslanec Walter Menzel, bivši notranji minister Porenja in Westfalije je namreč izjavil, da bi mogel način, s katerim zvezna vlada organizira nove policijske sile, prisiliti socialdemokratsko stranko, da se upre ustanovitvi motorizirane policije. Izjavil je, da je vojaški značaj novih enot obmejne policije do danes pokazal naslednje: 1. Nasprotno kot predvideva ustava, so nove sile namestili tudi izven obmejnega področja v globini 30 km, kjer bi morale biti; 2. Organizacijski načrti obmejne policije so predvidevali ustanovitev dosti važnejših skupin od tistih, ki so potrebne za izvidniško službo ob meji; 3. Zvezni notranji minister predvideva, da bi morala obmejna policija in bodoča zvezna policija imeti na razpolago težko orožje, kot tanke, topove, minometalce kal. 88 mm, težke strojnice in eksploziv; 4. Dvanajst od trinajstih poveljnikov, ki so jih predvidevali za 10 tisoč mož obmejne policije, so bivši višji poklicni častniki Wehrmachta, medtem ko mislijo trinajstega, ki je dejansko policijski častnik, odstavit; 5. Vežbe obmejne policije imajo popolnoma vojaški značaj.

Tel Aviv. — Nad 200 Arabcev iz vasi v demilitariziranem pasu na sirsko-izraelski meji se je vrnilo domov, ko so jim izraelske oblasti dale na razpolago prevozna sredstva. Od približno 800 Arabcev, ki so bili evakuirani v Zahodno Galilejo, jih je le okrog 250 izrazilo željo, da bi se vrnil v svoje vasi na sirsko-izraelski meji.

Slovenska narodna pesem

kakor jo je priredil France Marolt

Radio Celovec bo v nedeljo, dne 15. julija, od 7.15 do 7.45 ure zjutraj prenašal koncert Akademskega pevskega zbora iz Ljubljane, ki smo ga slišali 16. julija v Celovcu in 17. julija v Št. Jakobu.

Mladinci so se vrnili iz Heiligenbluta

Pretekli ponedeljek se je vrnila iz Heiligenbluta prva skupina naše mladine, ki je skupno z ostalo avstrijsko in jugoslovansko mladino pomagala pri odstranjevanju ruševin. Šest naših mladincev je delalo v Heiligenblutu od 30. junija do 8. julija, Jugoslovancov pa je bilo 7, ki so po delovni akciji napravili tudi izlet na Veliki Klek.

Po vrnitvi v Celovec so jugoslovanski mladinci obiskali mladinskega referenta pri koroki deželni vladi dr. Maderno ter ob tej priložnosti povabili avstrijsko mladino v Jugoslavijo.

Istega dne je odpotovala v Heiligenblut druga skupina avstrijske, slovenske in jugoslovanske mladine. Iz Jugoslavije je prišlo šest mladincev in štiri mladinke medtem ko je Zveza slovenske mladine poslala 7 naših mladincev.

16. julija nova pogodba o mezdah in cenah

Uradno poročajo, da so se pri pogajanjih o peti pogodbi o cenah in mezdah sporazumeli glede najbolj važnih vprašanj in določili ponedeljek, 16. julija za dan, ko bo stopila v veljavo nova pogodba.

Poročilo tudi navaja, da bo dokončno odločilo v vprašanju nove pogodbe sindikalna zveza, ki bo o tem razpravljala v petek ali soboto.

Podrobnosti o novi pogodbi sicer še niso znane, je pa pričakovati, da se bodo živila znatno podražila. Zvišali bodo tudi tarife pri železnici in drugih prometnih sredstvih, kakor tudi pristojbine pri pošti.

Na drugi strani pa je iz dosedanjih poročil razvidno, da bodo v zvezi z zvišanimi cenami povišane tudi plače in mezde, in sicer računajo s povišanjem mesečnih plač za okoli 130 šilingov.

Posledice nove pogodbe o cenah in mezdah bodo razvidne šele potem, ko bodo objavili vse podrobnosti in bomo o tem seveda tudi še poročali.

Nadaljnja zaostritev v Perziji

V zadnjih dneh se je položaj v Perziji znatno zaostрил, ko je perzijska vlada izjavila, da ne priznava sklepa mednarodnega sodišča v Haagu. Sodišče je namreč svetovalo, naj bi Perziji in Angleži ustanovili skupno komisijo, ki bi vodila nadaljnja dela o petrolejskih vrelcih, kar pa so Perziji smatrali kot vmešavanje v notranje zadeve države. Nekateri listi že vedo povedati, da namerava britanska vlada predložiti zadevo britansko-perzijskega spora Varnostnemu svetu ali drugi ustanovi Združenih narodov, zastopnik britanskega zunanjega ministrstva pa je izjavil, da je še zgodaj govoriti o takem ukrepu.

Iz uradnih krogov poročajo, da imajo oblasti v Abadanu, kjer so največji petrolejski vrelci, navodila, biti pripravljeni za vsak primer. Tudi letališče v Abadanu je zasedla vojaščina, v okolici pa se pripravljajo za obrambo. Rafinerija v Abadanu je znižala proizvodnjo za obrambo. Rafinerija v Abadanu je znižala proizvodnjo za polovico, ker je del zaposlenih strokovnjakov in delavcev prenehalo z delom.

Dan izseljencev, pregnancev in internirancev Slovenije

Koncem preteklega tedna je bil v Mariboru Dan izseljencev, pregnancev in internirancev Slovenije, prirčen v počastitev desete obletnice pričetka množičnega preganjanja slovenskega naroda. Kot smo poročali že v zadnji številki, se je spominske prireditve v Mariboru udeležila tudi sedemčlanska delegacija naših izseljencev.

Slavnosti so se pričele že v petek zvečer, ko je Sindikalno kulturno-umetniško društvo „Pošta“ Maribor uprizorilo v Slovenskem narodnem gledališču vojno dramo „Stilmondski župan“. Pred predstavo pa je govoril predsednik prireditvenega odbora tov. Ciril Hočevar.

Naslednjega dne, v soboto zvečer je bila v Kazinski dvorani komemoracija za padlimi žrtvami fašizma, ki so se je udeležili tudi zastopniki Zveze slovenskih izseljencev. Pevski zbor Kulturno-umetniškega društva „Jože Hermanko“ je zapel nekaj pesmi iz borbe in pregnanstva, nato pa je predsednik Mestnega odbora tov. Stane Knez spregovoril v spomin padlim žrtvam. Ob tej priložnosti je pozdravil tudi našo delegacijo in je v dolgotrajnem navdušenem ploskanju spet prišla do izraza ljubezen, ki jo gojijo bratje v domovini do koroških Slovencev.

V nedeljo dopoldne so se udeleženci Dneva izseljencev zbrali na zborovanju, ki je bilo na Glavnem trgu, okrašenem s številnimi zastavami. Govorili so zastopniki izseljencev, internirancev in pregnancev, vmes pa sta igrali vojaška godba in godba Sindikalnega kulturno-umetniškega društva „Pošta“. Na zborovanju je, navdušeno pozdravljen, spregovoril tudi zastopnik slovenskih koroških izseljencev, podpredsednik Zveze slovenskih izseljencev tov. Jaka Reichmann. Najprej se je zahvalil za povabilo, nato pa se spomnil črnih dni v zgodovini koroških Slovencev, ko so pred devetimi leti pregnali na stotine naših zavednih družin z domače grude in jih odgnali v tujino. Koroški Slovenci živimo že dolgo pod nasiljem, je poudaril tov. Reichmann, in na Koroškem, kamor so vpadala in vladala hunska ter turška kopita, kjer imamo slavno zgodovino Miklove Zale, ni jim uspelo, da bi nas ubili in tudi z nasilno izselitvijo nas niso mogli uničiti. Najboljši porok, da se takšen zločin nad našim narodom nikdar več ne bo ponovil, pa nam je naša slavna narodno-osvobodilna borba in matična država Jugoslavija, ki se odločno bori za enakopravnost vsakega naroda in za prijateljstvo med posameznimi narodi. Ob koncu je tov. Reichmann v imenu Zveze slovenskih izseljencev izročil predsedniku Mestnega odbora Zveze borcev Knezu knjigo „Koroška v borbi“ in izjavil, da smo v tej knjigi izoblikovali v besedi in sliki odločno borbo za narodni obstoj koroških Slovencev.

Med igranjem vojaške godbe in godbe SKUD „Pošta“ se je razvil sprevod pred plosopje bivše Meljske vojašnice, kjer je predsednik prireditvenega odbora tov. Hočevar s

kratkim nagovorom odkril spominsko ploščo. V poslopju, na katerem nam pove kašpot, da je to pot šlo 25.000 pregnancev in izseljencev, so nacisti zaprli in od tam odgnali v tujino velik del slovenskega naroda. Svečanost odkritja spominske plošče je izpopolnilo petje pevskega zbora Kulturno-umetniškega društva „Jože Hermanko“ in igranje vojaške godbe ter godbe SKUD „Pošta“.

Prva skupina otrok odšla v Jugoslavijo

Silna vročina je pripeljala zadnji terek, ko so se na celovškem kolodvoru zbirali otroci, da se odpeljejo na počitnice v Jugoslavijo. Pred vlakom, ki pelje preko Roža v Področje, se je zbrala velika množica ljudi; starši so spremili svoje otroke do vlaka in jim tam dajali še zadnje nasvete. Dva vagona so zasedli in okna so bila zasedena od prvega do zadnjega. Povsod so se iz vozov nagibali mladi obrazi, zardeli od veselega pričakovanja, iz oči jim je bilo brati navdušenje in zadovoljnost, da se smelijo. Zadovoljni so bili tudi njih starši in vsak ti je na tozadevno vprašanje odgovoril: hvaležni smo Zvezi slovenskih žena, ki je preko Rdečega križa Slovenije omogočila našim otrokom večtedensko bivanje ob lepem Jadranu, hvaležni pa smo seveda tudi Jugoslaviji, ki tako skrbi tudi za avstrijske otroke.

Kratko pred odhodom vlaka je veseli živčav dosegel svoj višek. Sprevozniki so zapirali vrata vagonov, po peronu so prihitali zakasneli potniki, pred našimi vagoni pa se je medtem začelo posvajanje. Še zadnje opozorilo skrbeče matere „Hanzi, priden bodi in ubogaj spremiljevalke!“, „Leuka, pazi se pri kopanju, da ne greš predaleč v vodo“ in še mnogo podobnega. Vmes tudi klici otrok, ki še ne obvladajo slovenskega jezika, ki so zadnjič poklicali svojo „mami“, potem pa se tesno objeli s svojimi novimi prijatelji — Slovenci. Postajenačelnik je dvignil palico, kratek žvižk lokomotive in vlak se je začel pomikati iz postaje. Same od sebe so se dvigale roke in mahale, dokler ni zadnji voz izginil za ovinkom. Na postaji so ostale le še matere in gledale v smer, kamor je vlak odpeljal njihove otroke.

Popoldne pa so se bivši izseljenci, interniranci in priporniki zbrali v dvorani Doma te lovadnega društva na kulturni prireditvi s petjem, godbo in recitacijami. Z družabnim večerom, ki je bil po kulturni prireditvi, so zaključili spominsko slavnost. Od 6. pa do 10. julija je bila v Mariboru odprta tudi spominska razstava, ki je z obširnimi materialom prikazala pot trpljenja slovenskega naroda.

Otroci pa niso dolgo mislili na slovo, pred seboj so videli že prekrasne dneve ob morju in vlak jim je vozil vse prepočasi. Ze med vožnjo so postali dobri prijatelji, kot bi se poznali že dolgo. Ni bilo videti razlike, kdo je iz Celovca, kdo iz Podjune ali iz Gur, vsi so se peljali na počitnice, kjer bodo skupno preživeli nepozabne tedne.

Na vsaki postaji so se jim pridružili novi tovariši in mnogo so si imeli povedati. Posebno zanimiva so bila pripovedovanja onih, ki so že lansko leto bivali v Jugoslaviji. Marsikateremu „novincu“ so ostala usteca odprta, ko je slišal o sinjem morju, o veselih igrarjih številnih drugih prijetnostih. „Lepo bo in tudi slovensko se bom učil“, je povedal mali Herman iz Leobna, njemu pa so se pridružili tudi mladi Celovčani, polni prijetnega pričakovanja.

Iz Področja, kjer so se jim pridružili tudi sovrstniki iz beljaškega okraja, je šlo naprej proti meji. Samo še dolgi predor, potem pa — Jugoslavija.

Okoli 130 otrok se je odpeljalo s prvo skupino in okoli 130 mladih src je utripalo v veselju in sreči. Misli teh mladih nepokvarjenih otrok bi morali poznati tudi obrekovalci iz glavnega stana „Borcev“, ker potem bi gotovo opustili svoje neslano pisarjenje. Da se na njihovo zastraševanje nihče ne ozira, so videli tudi letos, ko je že s prvo skupino okoli 130 otrok ne glede na jezik, narodnost, politično prepričanje in poklic njihovih starišev šlo v Jugoslavijo. Še bolj jasno pa bodo ovrgli zlonamerne trditve nepoboljšljivih obrekovalcev otroci, ko se vrnejo zdravi in zadovoljni spet domov na Koroško.

Vzhodna Nemčija pomaga pri oboroževanju SZ

Ponovni očitki Sovjetske zveze, da se zapadno-nemška industrija pripravlja na širokopolno oboroževanje pod upravo zapadnih zasedbenih sil, so dali nemškemu ministru za vsenemška vprašanja Kaiserju pobudo za objavo poročila o oboroževalni proizvodnji v sovjetski nemški coni. Prav tako je vodja nemške

socialne demokracije Schumacher sestavil spomenico o oboroževanju v sovjetski coni.

Iz teh virov je razvidno, da predstavlja vzhodna nemška ljudska policija armado 70.000 mož, ki jo nameravajo podvojit. Policija je tako izveščana, da lahko stopi v sestavni del sovjetskih motoriziranih divizij. Ljudska policija ima sovjetsko orožje v razmerju 80 odst.

Še mnogo večjega pomena pa je gospodarska pomoč, ki jo vzhodna Nemčija daje za izvedbo sovjetskega oborožitvenega načrta. Vzhodna cona ne dobavlja Sovjetski zvezi dokončnega orožja, temveč samo sestavne dele. Ta sistem je v veljavi tudi v drugih vzhodnih evropskih državah, ki so v sovjetskem gospodarskem sistemu. Povečani so zlasti napori za izdelavo oklopov in topov. Okoli 30 velikih nemških podjetij izdeluje oklopne plošče, verige za oklopna vozila itd. Jeklarna Silbitz je v zadnjih mesecih podvojila delavstvo, ki šteje danes 4800 delavcev. Tovarna železniških vozov Dessau izdeluje kolesje in ogrodje za železniške topove. Drugih 12 podjetij izdeluje topniške traktorje in drugo topniško opremo. Pav tako se naglo razvija proizvodnja vojaških elektrotehničnih priprav, telefonskih kablov itd. Izdelujejo tudi žaromete, daljnogledje in posebne vrste tankov.

V sovjetski nemški coni je od konca l. 1949 v polnem razvoju ladjedelstvo. V desetih državnih ladjedelnicah zgradijo letno okoli 300 „ribiških ladij“ s tonažo 4000 do 5000 ton. Domnevajo, da so te ribiške ladje namenjene vojaški uporabi. Ladje prevzamejo po dokončanem delu sovjetski častniki, ki jih nato uporabljajo za zaščito obale in polaganje min.

Petletni načrt, ki se je začel v Vzhodni Nemčiji v začetku januarja 1951, ima namen

razviti predvsem težko industrijo. Tako je v načrtu, da bo „Kombinat Fuerstenberg“ na Odrri, katerega graditev je v načrtu, proizvajal letno iz ruskih rud in poljskega koksa 500.000 ton surovega jekla. Zgradili bodo 4 tovarne za izdelavo velikih traktorjev, ki se bodo dale po potrebi izpremeniti v tovarne oklopnih vozil.

K temu neposrednemu prispevku vzhodne cone za izvedbo sovjetskega oborožitvenega načrta je treba dodati plačevanje vojne odškodnine. Iz uradnih podatkov je razvidno, da je nemška sovjetska cona v preteklem letu plačala v obliki dobav 1,1 milijarde nemških mark. Vse gospodarstvo v vzhodni nemški coni se tako preureja, da bo lahko krilo potrebe sovjetske industrije. Po računih vlade Vzhodne Nemčije plača ta Sovjetski zvezi z dobavami na račun vojne odškodnine povprečno 4,3 milijarde DM letno. Pri ocenjevanju, teh dajatev je treba upoštevati okolnost, da šteje Vzhodna Nemčija samo okoli 17,6 milijona ljudi.

11. novembra volitve v Argentini

Predsednik republike Argentine Peron je predložil parlamentu načrt za spremembo dosedanjega zakona. Medtem ko pripade na podlagi dosedanjega volivnega sistema tretjina poslanskih mest posameznim strankam opozicije, hoče Peron z novim zakonom onemogočiti delovanje opozicije in zagotoviti svoji stranki vse sedeže v parlamentu. Opazovalci so namreč mnenja, da bo ta volivna reforma omogočila sestaviti kongres iz samih „peronistov“. Za dan novih splošnih volitev pa predvideva osnutek novega volivnega zakona 11. november.

Ameriške izgube v zadnjih vojnah

V teku dobrih sto let je Amerika sodelovala že v štirih vojnah, kljub temu pa objavljene številke o njenih izgubah kažejo, da so bile njene človeške žrtve razmeroma zelo majhne. Medtem ko je Jugoslavijo samo zadnja vojna stala 1.700.000 človeških življenj, je v Ameriki v teku štirih vojn izgubilo življenje le 526.555 oseb. Seveda pa s tem ni rečeno, da je Amerika brez večjih žrtev preživela zadnje vojne. Ako so na eni strani človeške žrtve majhne, so na drugi strani tem višje denarne žrtve. Štiri zadnje vojne so namreč stale Ameriko 362.081.660.040 dolarjev ali nič manj kot 9.052.041.501.000 avstrijskih šilingov.

Posamezne od teh štirih vojn so zahtevale od Amerike naslednje žrtve: vojna z Mehiko, ki je trajala od 1846 do 1848, je zahtevala od Amerike 12.946 človeških življenj in 139 milijonov 500.000 dolarjev, vojna s Španijo v letih 1898-99 6946 človeških žrtev in 992 milijonov 159.840 dolarjev, prva svetovna vojna 193.663 človeških žrtev in 21.850.000.000 dolarjev ter druga svetovna vojna 313.000 življenj oziroma 340.000.000.000 dolarjev.

Navedene številke dajejo tudi jasno sliko, kako se je od ene vojne do druge spreminjal način vojskovanja, z drugimi besedami, od leta do leta se je razvijala tehnika tudi v vojni.

To vidimo predvsem iz gornjih podatkov o denarnih sredstvih, ki so bila potrebna za vsako vojno, ker sorazmerno z modernizacijo vojskovanja so se dvigali tudi stroški. Tako je druga svetovna vojna stala Ameriko 2437 krat toliko kot vojna z Mehiko.

Kakor so gornje številke zanimive, tako so tudi strašne, zato je tem bolj želeli, da bi odgovorni politiki končno uvideli, da se medsebojna nesoglasja lahko rešujejo tudi mirnim potom.

Novi list

„Kärntner Landes-Zeitung“

Po ukinitvi lista „Klagenfurter Zeitung“ je dne 7. julija izšla prva številka novega lista „Kärntner Landes-Zeitung“ kot uradni list koroških oblasti, uradov in sodišč. V uvodu naglašajo, da bo v listu, ki velja kot uradni list, nemogoča vsaka vrsta politike, posvečati pa hoče svoje stolpce tudi drugim področjem, posebno kulturnemu življenju na Koroškem. Končno piše, da mnogi uradni razglasi, ki jih narekujejo neustaljene razmere, nikogar ne bodo razveselili, kar prav radi verjamemo, vendar upajo, da se bo z napredujočo stabilizacijo razmer tudi to spremenilo.

PO ŠIRNEM SVETU

KOLEDAR

11. julij, sreda: Olga
12. julij, četrtek: Mohor in Fortunat
13. julij, petek: Anaklet

SPOMINSKI DNEVI

- 11. 7. 1858 — Rojen igralec Ignacij Borštnik. — 1858 Rojen v Žalcu skladatelj Friderik Širca — Risto Savin. — 1944 Partizani med Bajtišami in Selami napadli in uničili tovorni avto.
- 12. 7. 1863 — Veliki vezir Kara Mustafa je začel oblegati Dunaj. — 1863 — Ljubljanska čitalnica je priredila izlet na okrašenih ladjah v Isko. — 1944 — Patulje Vzhodnokoroškega odreda napadle pri Sv. Ožboltu nemško patroljo in jo nagnale.
- 13. 7. 1920 — Zažgan „Narodni dom“ v Trstu. — 1943 — Bitka na Sutjeski, kjer je padel narodni heroj Sava Kovačević. — 1944 — Napad na postojanko Landwache v Kočuh.

CELOVEC

Dne 26. julija je dospela na letališče v Trdnji vesi princezinja Royal, sestra angleške kraljice. Princezinja Royal se je nahajala pet dni na obisku na Koroškem kot gost avstrijske zvezne in koroške deželne vlade. V položaju polkovnika je obiskala več britanskih vojaških enot in izročila I. bataljonu Zapadno-yorkshireškemu polku zastavo. Princezinja se je mudila v Porečah ob Vrbskem jezeru. Ističasno je prispel tudi šef britanskega generalnega štaba sir William Slim na daljše okrevanje na Koroško. —

Pri prometnih nezgodah so bile na Koroškem 3 osebe ubite, 58 težko in 165 oseb lažje poškodovanih. V istem času so varnostni organi naložili 4828 kazni zaradi prestopkov prometnih predpisov. V treh primerih so se vozniki hoteli s pobegom izogniti odgovornosti.

Na Koroškem se trenutno nahaja 27.000 inozemcev, od teh je 6.900 nastanjenih v DP-taboriščih. —

Namestnik deželnega glavarja Ferlitsch se je podal na večtedensko študijsko potovanje v Ameriko, kjer bo z drugimi udeleženci gost tamkajšnjih kmetijskih vrhovnih organizacij. Iz Koroške je s Ferlitschem odpotoval tudi prezident Koroške kmetijske zbornice Herman Gruber. Namen potovanja naj bi bil, da bi proučili ameriško kmetijsko šolstvo, vzorne kmetijske obrate in naprave za povzdigo kmetijske strokovne tehnike. Posebno pa hočejo proučevati kmetijske socialne probleme, ki jim jih bodo merodajni poznavalci z ameriške strani posredovali.

VRBA

Na letovišču v Vrbi se nahajajoči Ernst Mehrberger iz Obersiebenbrunn pri Gänsendorfu na Nižjem Avstrijskem je v soboto 7. tega meseca pri kopanju v Vrbskem jezeru utonil. Vzrok nesreče je bila srčna ali možganska kap. Utopljenca so kmalu rešili na kopno, toda je bil poskus poldrugournega oživljanja brezuspešen.

Po naši zemlji

ZGORNJA VESCA

Pa se bomo tudi mi spet oglasili, ko tako željno prebiramo novice po naši zemlji. Naj pa še drugi tudi kaj izvejo od nas. Naša občina je da malo takih. Svoje župne cerkve nimamo, pač pa dve podružnici in sicer pri Sv. Luciji in v Želučah. Pa tudi šole nimamo, pa pravijo, da jo bomo dobili za en razred z enim učiteljem, kakor hitro bodo zastopniki pripravili potrebne pogoje. Ko bodo šole zares postavili, jim bomo hvaležni. Pa tudi orožnikov nimamo v svoji občini, ne babice, ne pošete in ne telefona in tudi ne elektrike. Imamo samo enega uradnika in ta je občinski tajnik in župana seveda tudi. Zdi se nam včasih, da nas imajo na višjih mestih bolj na zadnji strani, pa smo včasih tudi sami krivi, ker se ne potegnemo dovolj odločno za naše koristi.

Ce bomo na vseh področjih napredovali, bo nekdanja naša občina lep, zaželen kraj, kjer ji tudi pripisujejo mikavne naravne krasote. Nekaj se že dosegli. Spominjamo se, kako so trpeli konji in vozniki pri vožnji drva v Celovec po slabi cesti. Danes je cesta vsaj za 80 odstotkov boljši. Če nekdanji ni hotel pet ur daleč peš v Celovec in pet ur nazaj, si moral na daljno železniško postajo čez Dravo v Podgorje ali celo v Bistrico v Rožu in če je Drava narastla celo v Vrbo, celi dve uri hoda. Danes pa je treba samo pravočasno priti k avtobusni postaji v vasi in že se lahko vsedeš in odpelješ kamor hočeš. Tudi elektriko imamo že v načrtu in upamo, da bo kmalu posvetila, toda bojimo se, da se bo posvetilo tudi v naših gozdovih. Iz št. Ilja do Branče vesi gradimo cesto, ki bo važnega pomena. Cesta bo povezala vasi z glavno cesto. Tudi pot na Koviče so izboljšali kakor tudi na Gori. Še mnogo imamo v načrtu, če bi bilo le izdatne podpore iz javnih virov.

V vasi imamo štiri gostilne, eno prodajalno, dve trafiki, enega mizarja, enega kolarja, enega kovača, enega cestarja, ki so vsi zaposleni. Imamo pa tudi nekaj naprednih čebelarjev in iz gore Sv. Lucije prekrasen razgled v Rož in na Karavanke. Od malokje uživaš tako lep razgled, zato vas vabimo in prepričajte se sami.

Oženil se je letos mladi gospodar Kosejeve gostilne in dobil mlado pridno in čedno gosposinjino. Veselimo se z njima in jima želimo mnogo lepih dni! Oče in mati pa sta tudi razbremenjena po trudapolnem nad 40-letnim skrbnim gospodarstvom, let polnih truda, skrbi in dela.

H koncu pa nas zanima če Kovarjev Miha še živi, ali pa je že umrl, ker se nič več ne oglašil.

LEDENICE

Domači cerkveni pevski zbor je priredil v Hajžlnovi dvorani koncert narodnih pesmi. Moški in mešani zbor je nam zapel 16 pesmic.

Med temi so bile tri v nemškem jeziku, da so na ta način pokazali pripravljenost za skupno sožitje z naše strani.

Vmes so bili na sporedu pestri vložki, kakor harmonikaš, dve pristno podani burki domačih fantov, kjer se je pokazal marsikateri skrit igralski talent. Gospod Nagele je v živahnem domačem narečju povedal nekaj šaljkv tako posrečeno, da so se ljudje zares iz srca nasmejali.

Udeležba je bila prav dobra, zastopana je bila do malega cela župnija. Le peščica „Dorf-gemeinschaftcev“ je s svojo odsotnostjo pokazala, da ji še vedno ne gre v račun složno sožitje na naših tleh. Pa smo se tudi brez njih prav dobro imeli ter se zadovoljni razšli na svoje domove.

KOTMARA VES

Težka vremenska katastrofa je zadela našo občino. V noči od 5. na 6. t. m. je nastala huda nevihta, kjer se je usula močna toča, ki je povzročila na polju ogromno škodo. Najhuje prizadete so vasi Vrda, Plešivec, Kotmara ves, št. Kandolf in deloma tudi Čahorče. Mnogim kmetom je toča popolnoma uničila letoš-

Prispevajte v tiskovni sklad

nji žitni pridelek. Izdatna pomoč težko oškodovanemu prebivalstvu je nujna.

Domači gospod župnik je dne 8. julija praznoval petindvajsetletnico svojega mašniškega posvečenja in je bral srebrno mašo. Cerkevni pevski zbor je slavnost povzdignil z lepim petjem. Šolski otroci so podali nekaj deklamacij, občinski zastopniki so jubilanu čestitali in mu poklonili lepo sliko, župljani pa novo mašno obleko.

PODROŽČICA

Na kolodvoru v Podrožčici zaposleni premikač Tomaschitz je sklopil stoječo lokomotivo z neko drugo, ki je privozila zraven. Pri tem poslu se je utrgala spenjaška krivina, ki ga je udarila na želodec ter ga občutno poškodovala. Prepeljati so ga morali v deželno bolnišnico v Celovec.

BRNCA

Kmeta Jožefa Doliško iz Spodnjega Brega je na Tržaški cesti zadel tovorni avto in ga podrl na tla. Pri padcu je utrpel zlom spodnjega stegna in so ga morali prepeljati v beljaško bolnišnico.

Slovensko prosvetno društvo „Bisernica“ v Celovcu

vabi

NA IZLET V VRBO IN LOGO VES

Celovške Slovence vabi SPD „Bisernica“ k izletu, ki bo v nedeljo, dne 15. julija v Vrbo in Logo ves (gostilna Marica). Zbirališče bo ob 13. uri ob jezeru, odkoder se bomo odpeljali z rednim parnikom ob 13.30 uri. Vožnja Celovec—Vrba bo stala ob udeležbi najmanj 30 oseb 8 šilingov za osebo. Vračali se bomo zvečer z avtobusi in vlakom.

Da bo priskrbljeno za primerno zabavo, smo povabili tudi pevce in tamburaše.

Vabimo k številni udeležbi!

Morilec Seger obsojen

O morilcu Arnoldu Segerju, ki je v noči 5. aprila v Papračah pri Skofičah umoril posestnika Mihajela Hafnerja, smo že brali. Kakor opisujejo Segerja, je bil poznan kot priden in delaven fant, ki je bil kot slikarski učenec pri nekem slikarskem mojstru v Krivi Vrbi. Razen malenkostnih preprirov doma je bil zmošljiv in se z nikomur ni resno prepiral. Pozneje je začel po dalje časa izostajati od doma. Njegov oče je bil brezposeln in je osemčlanska družina prebivala v dveh tesnih prostorih. V Arnoldu se je porodila želja, da bi se otresel ozkega vzdušja v domači družini. Vsled strastnega prebiranja malovredne literature in pogostega obiskovanja gangsterskih filmov je sklenil, da bo vstopil v tujsko legijo. Nekega dne je izostal od dela in ko je slišal razgovor med svojim očetom in mojstrom, ki se je pritoževal, da ga ni bilo na delo, je sklenil, da se bo izselil, ni se mu pa posrečilo, da bi mogel prekoračiti mejo. Nato je stopil v službo pri kmetu Mihajelu Hafnerju, kjer je upal, da si bo v kratkem prihranil toliko denarja, da bo mogel svoj načrt izvršiti, pa je kmalu izprevidel, da na ta način ne bo šlo. Zaradi tega je sklenil, da si bo sredstva oskrbel na drug, zločinski način.

Dne 5. 4. se je Hafner vlegel v kuhinji na divan, kjer je zaspal. Seger je že sklenil, da bo svojega gospodarja izropal. V ta namen si je oskrbel sekuro, ki jo je z obema rokama zavil tel nad spečim Hafnerjem in ga ubil že s prvimi udarci, vendar ga je še dalje tolkel, v strahu, če ne bi bil Hafner vendarle še živ. Nato je vzel nekaj obleke in zelo pičel plen v denarju, samo 44 šilingov, nakar je neopaženo izginil in prišel preko meje, kjer so ga 12. aprila v Trstu aretirali.

Pretekli teden se je Seger zagovarjal pred celovškimi porotnim sodiščem. Porotniki so ga spoznali za dejanje odgovornega in sodišče ga je obsodilo zaradi zavrattnega umora in ropa na 15 let poostrene ječe.

F. S. Finžgar:

Dekla Ančka

2. nadaljevanje

Nato se je napolil nazaj v krčmo.

Janezu se je zdelo, da se mu može smejejo, in je zardel. Pogledal je po desnem žepu in potipal z roko. Prepričan je bil, da gledajo cukrčki iz njega n da se mu zato smejejo. Pa niso gledali. Le vogel rute je molel ven.

Janez je prisedel in naročil pol litra.

Može ga niti vprašali niso, kje je bil, ampak vnovič govorili o hrastih, macesnih in čreslu. Zbilek o borovcih, seveda. In Janez je bil vesel, da je skrita njegova skrivnost.

Skoraj so bili že dovečerjali pri Mokarjevih, ko se je Janez vrnil. Suknjič je imel čez ramo in klobuk po strani; ne veliko, za Janeza pa dovolj.

Gospodar in gosposinja sta sedela pri stranski mizi. On je računl v koledarju, kdaj bo storila krava Roža, ona se je brezdelno opirala na laket.

Ko je zagledala Janeza, se je veselo namuznila. Potegnila je moža za rokav in mu pomežikala.

Mokar je povetil koledar in pogledal čez naočnike. Tudi on se je nasmehnil.

„Janez, kako si opravil?“

„Kar dobro, Hrastov, macesnja, čresla, bo-

rov, vsega je dovolj. V nedeljo, sem jim rekel, naj pridejo ponudit.“

„Prav si naredil!“

Mokar je spet dvignil koledar, pogledal skrivaj še enkrat Janeza, potem ženo, ki mu je vnovič namežiknila.

„Nocoj ga malo ima,“ je pošepetala.

Janez se je obrnil k družini.

„No, ali bo kaj za večerjo?“

„Vidiš žlico in skledo!“

Špela se mu je odmaknila, ker je bil ob njej prostor za velikega hlapca.

Tedaj se je oglašila Ančka:

„Janez, zate sem posebej postavila.“

Ančka je naglo odšla v kuhinjo.

Špela je mrčezno pogledala za njo in položila žlico iz roke.

„To je potuha!“ je rekla Rezi in si odlomila grižljaj kruha.

Ančka je postavila lonček in skledico pred Janeza.

„Ne bom tukaj jedel. Pri tebi bom, Ančka. Špela je huda.“

Janez je prisedel na vogel poleg Ančke.

„Poglej, ti si mislila name, jaz sem mislil nate. Vidiš ga?“

Potegnil je iz žepa srce z rdečo rožo.

Ančka se je na glas zasmejala, gledala veliko srce in popravljala rdeči roži liste, ki so se bili zmečkali v žepu.

Tudi Mokarica se je zasmejala.

Ančka ji je nesla pokazat srce.

„Janez, ali meni nisi prinesel nič semenja?“

„Mama, tudi.“

Popustil je žlico v skledi.

Ko je vstal, mu je zdrknil suknjič z ramen. Dekli sta se zasmejala. Miha je siknil skoz zobe: „Pijan je.“

Janez je ujel suknjič in segel v žep po cukrčke.

„Nate, mama!“

In še enkrat je segel in jih dal pol pesti Ančki.

„Še tole, deklíč moj!“

Miha se je zakrohotal. Janez se je bliskoma zasukal.

„Zakaj to?“ je zagrmel nad hlapcem.

„Psst!“ je zašumel gospodar in mrčezno pogledal po hiši.

Janez je sedel k mizi, Miha je obmolnil, Ančka je pospravljala.

„Da mi greste takoj spat! Jutri ob štrih morata biti naprežena oba para. Miha in Lukec gresta po hloče. Janez, ti pa posuj ozimino z umetnim gnojilom; je zadnji čas.“

Družina se je naglo razšla, le Janez je še obsedel na voglu in večerjal.

Ko je Miha šel mimo kuhinje, je pomolil glavo skozi duri in rekel:

„No, deklíč moj! Ali te ni sram, da imaš pijanca za fanta!“

Ančka se je ozrla. Skleda ji je zdrsnila v pomijnik in lica so jo zapekla, tako je zardela.

Miha se je zakrohotal, zaprla vrata in živžgaje odšel.

Ko se je Janez drugo jutro prebudil, ga je bolela glava.

Konj ni bilo več v hlevu. Hlapca sta že odšla in Janez ni nič čutil. Tako je spal. Prvič se je to zgodilo, odkar je bil pri Mokarju. Sram ga je bilo, da je kar planil s postelje in se šel umivat k vodnjaku.

Ko je stal pred hlevom in si drgnil s hodnično brisačo, je prišla Ančka čez dvorišče proti dvornici. Domislil se je večera in še bolj ga je bilo sram. Tiho se je umaknil v hlev. Toda vrat ni zaprl, da je skrivši gledal za dekletom.

Ančka se je vzpenjala na prste in s težavo jemala polena z visoke skladovnice.

Janez je vrgel brisačo za vrata in stopil na pomoč.

„Saj ne moreš, premajhna si!“

Njegove močne roke so se iztegnile po drva.

„Ni treba, Janez, saj bom sama!“

Taka žalost je bila v glasu, da se je ozrl. Zagledal je objokane oči.

„Ančka, zakaj jokaš?“

„Saj ni res. Pusti me, Janez!“

Sklonila se je k poleonom in si jih devala v naročje.

Kako nastane hollywoodski film?

Ko gledamo filme hollywoodske filmske proizvodnje, si prečesto zastavljamo vprašanje: ali ti filmi ne bi mogli biti neprimerno boljši? Pri tem mislimo na velike možnosti, ki jih imajo tamkajšnji filmski delavci. Redko kje v svetu je toliko talentov na kupu, kakor prav tam. Tehnična oprema filmskih ateljejev je na višini, ki je nikjer ne najdemo. In finančna moč in trgovska izurjenost producentov...! Vseeno pa dobivamo iz tega filmskega mesta toliko slabih in povprečnih filmov. Zakaj?

Dolga pot scenarija

Eden od glavnih vzrokov je nedvomno že dolga pot, ki čaka filmski scenarij. Nadarjen pisatelj ponudi filmskemu podjetju najprej originalno spisan osnutek svojega scenarija. Če je ta osnutek tako imenovanemu story-redaktorju pri filmskem podjetju všeč, ga sprejme, pa čeprav ve, da scenarij v prvotni avtorjevi obliki ni primeren za zaključek. Sam ga še skrajša in priredi producentovemu okusu. Takšen synopsis predloži nato svojemu delodajalcu. Le-ta ga prebere v svojem prostem času sam zase in potem še svoji družini in prijateljem. Vsi, ki ga poslušajo, so zaskrbljeni za njegovo kariero in mu svetujejo ta in oni popravek, „da bo film čimbolj donosen“. S tem pa scenarij še vedno ni dokončno izoblikovan. V roke ga dobi še glavni režiser in zopet črta, dopisuje in popravlja. Tako je šele sedaj pisčeva ideja scenarija dobila svoje dokončno obliko, ki se tako močno razlikuje od tega, kar je pisec hotel v scenariju povedati, da navadno sam svojega scenarija ne spozna več.

Manija akcije

Kaj zahtevajo filmski producenti od scenarija? Predvsem, da se v scenariju nekaj godi. Ta pojav je nek filmski kritik v Švici dobro označil za „manijo akcije“. Pisec pa ima lahko odlično zamisel za scenarij, a je ne more prepričljivo izpovedati na petih straneh synopsisa. Redkokateri pa napiše celoten scenarij že kar v naprej in takega predloži hollywoodskim proizvajalcem. Čemu bi se mučil zastoj? Raje dela po navodilih svojih delodajalcev. Ker noben lastnik filmske proizvodnje ne podpiše pogodbe prej, preden ne vidi, da se v scenariju nekaj dogaja, se pač pisci po tem ravnavajo. V svoj osnutek scenarija vpletete senzacije, elemente napetosti in kolikor mogoče več dogodkov. To delajo tako dolgo, dokler podjetje scenarija ne sprejme.

Filmi po meri

Še nekaj drugega slabi kvaliteto hollywoodskih filmov. Filmsko podjetje ima namreč celo vrsto zvezd, ki čakajo na svojo vlogo. Čeprav niso zaposlene, dobivajo po 3000 dolarjev in več na teden. Da bi jih ne zastoj plačevalo, išče podjetje pisce, ki bi tem zvezdam čimprej napisali zanje primeren scenarij. Pisci morajo upoštevati, da je igralka visoka en meter in sedemdeset centimetrov, da ima 32 let, da igra stalno le vloge zlobnih žensk in

da ima kljub vsemu zlato srce. Težje je seveda, če je podjetje kupilo kak izviren roman za 80. do 100.000 dolarjev in ga hoče predelati za film in obenem prilagoditi posameznim filmskim zvezdam, ki čakajo na vlogo. Oseb je v romanu veliko, a nobena junakinja ni visoka 1,70m, nobena nima 32 let in tudi ni zlobna z zlatim srcem. Kaj sedaj? Ni velikih težav: roman se pač tako predela, da bo odgovarjal producentu, pa tudi igralki.

Da, te igralko!

Z igralkami pa imajo v Hollywoodu še vse druge sitnosti. Scenarij je tu, vse je že pripravljeno za snemanje, pa nastopi zopet nova težava. Igralka je zadnjič nastopila v kriminalnem filmu, sedaj pa naj igra v zgodovinskem filmu! To se ne more dobro izteči, ker

tisti kriminalni film vrhu tega še vrtijo v periferijah mestih. Zopet malenkost: da skok ne bo prevelik, se spremeni zgodovinski scenarij čez noč v scenarij s tematiko iz sodobnega življenja!

V inozemskem tisku je znana anekdota o mladem scenaristu, čigar scenarij hollywoodsko filmsko podjetje ni hotelo sprejeti. Obupani scenarist je pisal filmskemu producentu Bernardu Smithu pismo, v katerem pravi, da je videl v zadnjem času 20 filmov njegove proizvodnje, katerih ideja je bila veliko slabša od njegove. Smith mu je odgovoril: „Dragi prijatelj, imate popolnoma prav. Le na to pozabljate, da so bile ideje scenarijev, po katerih smo mi ponesli filme, desetkrat boljše od vaše. In če smo uničili tako dobre ideje, kaj bi ostalo potem od vaše?“

RADIO-PROGRAM

RADIO CELOVEC

Petek, 13. julija

5.50 Pet minut za kmetijstvo — 6.10 Jutranji koncert — 8.15 Kaj kuham danes — 11.15 Za kmečko gospodinjstvo — 11.30 Pozdrav za mesto in deželo — 11.45 Za podeželsko ljudstvo — 14.30 do 15.00 Poročila. Komentarij. Sodobna vprašanja — 16.00 Pevska ura — 16.20 Za mladino — 18.00 Kmeča oddaja — 18.55 Poročila o športu — 21.00 Zabavni orkester.

Sobota, 14. julija

5.50 Pet minut za kmetijstvo — 7.15 Pestra glasba — 8.15 Kaj kuham danes — 9.00 do 9.30 Iz slovenske literarne zakladnice — 11.00 Veder dopoldne — 11.45 Za podeželsko ljudstvo — 13.45 Tukaj govori UNESCO — 14.15 Mesto in dežela — 14.30 Sprehod k rastlinam in živalim v juliju — 15.00 Kar vsak pozna in rad sliši — 18.30 Koncertna ura — 22.15 Mednarodne športne prireditve na Vrbskem jezeru.

RADIO SLOVENIJA

Petek, 13. julija

5.25 narodni napravi — 14.30 Solistična glasba Antona Lajovca in L. M. Škerjanca — 18.00 Prireditelji slovenskih narodnih pesmi: France Marolt — 18.30 Koncert orkestra Radia Ljubljana, dirigent Jakob Čipci — 19.10 Z mikrofonom sredi življenja in dogodkov — 19.30 Zeleni ste — poslušajte! — 20.00 Tedenski znanje — politični pregled dr. Egon Tomca — 20.45 Stari partizani pripovedujejo — 21.00 „Svet v satiri in humorju“ — 21.20 Pesmi polletja — 22.30 Melodije v tričetrtinskem in dvočetrtinskem taktu.

Sobota, 14. julija

6.15 Jutranji koncert — 12.00 Pol ure operne glasbe — 13.00 Igrajo veliki orkestri — 14.00 Zabaval vas bo Veseli kvintet — 14.30 Športno predavanje — 18.10 Poje mladinski zbor Slovenske filharmonije pod vodstvom Avgusta Šuligoja — 18.30 Oddaja za pionirje — France Bevk: Na počitnicah — 20.45 Stari partizani pripovedujejo — 21.00 Veseli večer — 21.30 Igra Zabavni orkester Radio Ljubljana 22.30 Za ples in razvedrilo.

Nedelja, 15. julija

7.15 Lahek jutranji spored — 8.00 Igra godba na pihala komande Armije pod vodstvom Stjepana Dleka — 8.30 Zabavna glasba — 9.30

„Vsa si žalostna. Kaj sem ti storil?“

„Ti nič.“

„Kdo pa?“

„Pusti me, Janez, lepo te prosim!“

Ančka se je ozrla za híp vanj in oči so ji bile vse rosne.

„Povej mi vendar! Saj veš, da sem veliki hlapec, ki ima kaj besede pri hiši.“

Ančka je dvignila polena.

„Najbolje je, če me kar pustiš. Lej, Miha me je snoči dražil, da imam pijanca za fanta. Tako sem jezna nanj, ko nisi bil nič pijan. Toda nikar mu ne pravi!“

„Ančka!“ je zaklicala gospodinja skoz kuhinjsko okno.

Dekle je naglo odšlo z drvni, Janez je obstal skrit v drvnicah in si ni upal iz nje. Mocarice se je bal.

Ko se je skrila njena glava za oknom, je prekoračil z dolgimi stopinjami dvorišče, šel v hlev, zaloputnil vrata za sabo, pobral brisačo, jo vrgel na posteljo in rekel:

„Prekleti smrkavec!“

IV.

Janez je posipal umetna gnojila po ozimi in še ga je bolela glava. Pred poldnem je začelo rositi. Toda ni nehal. Z dolgimi koraki je hodil po njivi in grabil na debelo iz sejalnice.

Ko so ga sosedje, ki so vozili mimo njega ogovarjali, je bolj godrnjal, nego odzdravljaj. Ob vsakem ogovoru je zamahnil krepkeje z

roko, da se je pokadilo krog njega in ga je črn oblak kar zakril.

Vse ljubo dopoldne je razmišljal:

„Ali sem bil res pijan? — Miha mi je rekel pijanec. — Ančka je rekla: Nič nisi bil pijan. — Bolj prav ima Ančka kot Miha. — Nekoliko sem ga res imel, ker sem ves narobe danes. — Ampak Miha me ne bo zmerjal s pijancem, takle frkolin, žganjar! Ne bo me nel!“

In jezilo ga je, da je stiskal zobe. Pa je spet preudarjal:

„Pravzaprav je vse sama neumnost. Čemu se jezim? Poglavitna neumnost je bila, da sem dal Ančki srček tako očitno. Veži jezike sedaj, ki komaj čakajo, da te oštrkajo. Zato se ne zmenim — ne za Ančko ne za Miha, za nobenega!“

Janez je na ozarah iztrkal sejalnico. Pri svetem Florijanu je zazvonilo poldne.

Napotal se je domov. Skoz vas grede ni več godrnjal. Sosedom je prijazno odzdravljaj.

Med obedom se je ulil dež. Kaplje so pokale na okna in se cedile po šipah.

„Mokri bodo,“ je rekla Mocarica, ko je gledala skoz okno in mislila na moža in na hlapca, ki sta bila v gozdu.

„Nič se ne bojte, mama! Prevedre. Sedaj imajo že naloženo.“

Janez se je ozrl na stensko uro in bil vesel, da je Mocarica sprožila pogovor.

(Dalje)

KINO-PREDSTAVE

CELOVEC

Carinthia

V petek, 13. do četrta, 19. julija
„Die Piraten von Santa Barbara“ (barvni film)

Peterhof

V petek, 13. do ponedeljka, 16. julija
„Mann im Netz“

BOROVLJE

V soboto, 14. do ponedeljka, 16. julija
Der Bagnosträfling

VELIKOVEC

V petek, 13. do nedelje, 15. julija
„Nichts als Zufälle“

V ponedeljek, 16. in v torek, 17. julija
„0 Uhr, Zimmer 9“

VRBA

V petek, 13. do nedelje, 15. julija
„Maria Antoinette“

V ponedeljek, 16. in v torek, 17. julija
„Zärtliches Abenteuer“

ZELEZNA KAPLA

V soboto, 14. in v nedeljo, 15. julija
„Duell um Benedette“

Mednarodne športne prireditve na Vrbskem jezeru

V soboto, 7. julija, je v dvorani v Deželni hiši v Celovcu deželni glavar Wedenig slovesno otvoril VIII. mednarodne športne dneve na Vrbskem jezeru. V svojem otvoritvenem nagovoru je deželni glavar pozdravil navzoče goste in izrekel dobrodošlico vsem aktivnim udeležencem in gledalcem športnih prireditev. Obenem je izročil tudi pozdrave novega zveznega prezidenta dr. Körnerja. Otvoritveni slavnosti so prisostvovali mnogi častni gostje, športniki in zastopniki tiska in radia. Navzoči so bili komandant BTA, general West, zastopnik zveznega ministristva za pouk iz Dunaja, deželna svetnika dr. Jobst in Sagaischek, župan Schatzmayer in priznane osebnosti javnega življenja. Kot inozemski gostje so bili navzoči jugoslovanski konzul Vošnjak in italijanski večkonzul Marcelli. Knezoškofa dr. Köstnerja je zastopal stolni vikar Marklet. Koroški simfonični orkester je zaigral uvod k operi „Idomeneus“ in operna pevka Cordi Struck je pela ario iz opere „Oberon“. Deželni glavar je poudaril pomen mednarodnih športnih prireditev v smislu sporazumevanja med narodi, ker se bo na teh prireditvah znašlo ob obali Vrbskega jezera trinajst narodov.

Za uvod sta nastopili v rokometni tekmi Koroška proti Schweinfurtu z uspehom 12:9 (4:5). V KAC-štadionu so odigrali mednarodno mestno borbo v ženski rokometni tekmi Celovec—Subo-

Podvojena proizvodnja sladkorja

Avstrijska proizvodnja sladkorja tudi letos verjetno še ne bo krila tuzemskega trga, vendar računajo pri normalnem pridelku z donosom okoli 11 do 12 milijonov stotov sladkorne pese, iz katere bi producirali 120.000 ton sladkorja. V primeri s proizvodnjo sladkorja v gospodarskem letu 1949-50 z okoli 60.000 ton, pomeni to podvojitev sladkorne produkcije. Potrošnja sladkorja v Avstriji znaša okoli 120.000 do 130.000 ton, tako da bi ga bilo potrebno uvoziti samo nekako 30.000 ton iz inozemstva.

Naraščanje prebivalstva

Iz statistike Svetovne zdravstvene organizacije je razvidno, da se je od začetka 20. stoletja pomnožilo število zemeljskih prebivalcev za 286 milijonov oseb. Od tega prirastka odpade polovica na azijske dežele.

Skupno število svetovnega prebivalstva je znašalo leta 1949 2378 milijonov ljudi, leta 1900 pa 1552 milijonov. V 52 deželah, ki jih statistika navaja, izkazuje edino Finska padanje naraščanja prebivalstva in šteje danes 3 milijone prebivalcev, nasproti 3,2 milijona leta 1900. Najmočnejše naraščanje prebivalstva zaznamuje Argentina, ki je štela leta 1900 4,8 milijonov, leta 1949 pa 16,8 milijona prebivalcev, kar odgovarja prirastku za 251 odstotkov. Argentini sledi Brazilija z 191 odstotki. Najmanjši prirastek prebivalstva je ugotovili v Evropi, katere prebivalstvo je z izjemo Sovjetske zveze naraslo od 288 na 392 milijonov, to je za 36 odstotkov. Izmed evropskih držav je najmočnejši prirastek v Italiji. V Italiji je prebivalstvo v navedenem razdobju naraslo od 33,4 na 46 milijonov.

tica z uspehom 6:4 (1:2). Prvi dan je v veslaški regati odnesel končno zmago celovski Achter. V ženski telovadbi so bile vodilne telovadkinje iz Holandske proti Avstriji. Nogometna tekma KAC—Schwarz-Weiss-Bregenz je končala z uspehom 5:3 (0:1). Ob najlepšem vremenu je bila v nedeljo v Vrbi mednarodna lepota konkurenca avtomobilov. V torek so bili v Porečah mednarodni družabni plesi za evropsko prvenstvo. Starta se je udeležilo trinajst parov državnih prvenstev trinajstih narodnosti.

Zakaj nam je vroče?

Temperatura človeškega telesa znaša okrog 37 stopinj C. Zakaj se potimo in pravimo, da je vroče kadar je v sobi temperatura 35 stopinj C?

V človeškem organizmu izgorevajo (oksidirajo) materije. Zaradi tega človeško telo izloča toploto. Kolikor manjša je toplota zraka okrog človeškega telesa, toliko več toplote izloča telo. Če pa je temperatura zraka približno enaka temperaturi človeškega telesa, telo ni v stanju izločati toplote in človeku postaja zato vroče.

Telo psa ali živali, ki je pokrito z dlako zato tudi slabše izloča toploto. Zato pes, če mu je vroče, moli iz gobca jezik, s pomočjo katerega oddaja odvečno toploto iz svojega telesa.

Kaj vemo o streli in gromu?

Električna iskra nastajajo ob velikih napetostih. Iskra, dolga 1 cm, lahko nastane pri napetosti 30.000 voltov, toda srednja dolžina strele znaša vendarle 3 km. Doselej najdaljše strele so bile dolge tudi 15 km. Računa se, da je napetost električnosti v teh primerih znašala nekaj sto milijonov voltov.

Toda odkod grmenje? Na kraju, kjer trešči strela, se delci zraka tako zelo segrevojejo in se širijo s tako ogromno eksplozivno hitrostjo, da val zraka, ki pride do našega ušesa, čujemo kot oster tresk. Sij strele pa spremlja grmenje, ki včasih traja tudi več sekund. Takšno dolgo grmenje je posledica izredno dolge strele. Prvi segreti delci povzročijo prvi tresk, do zadnjega treska pa pri streli srednje dolžine mine tudi po 9 sekund. Prekinitev zvoka v grmenju razlagajo s tem, da zvok naleti na ovire (oblaki, hribi, hiše itd.).

Praktični nasveti

Črne pike na obrazu odpraviš, če spiješ vsak dan po žlici pol kozarca surovega soka pese.

Lase je najbolje umivati in izpirati z dežnico, ker jim daje poseben sijaj.

Ozeblin se znebiš, če koplješ izmenično noge v topli in v hladni vodi.

Izdajatelj, lastnik in založnik lista: Dr. Franc Petek, Velikovec. Uredništvo in uprava: Celovec, Gasometergasse 10. Telefon 1624/4. Za vsebino odgovarja: Rado Janežič. Tiska: Kärntner Druck- und Verlagsgesellschaft m. b. H. Klagenfurt — Dopisi naj se pošiljajo na naslov: Klagenfurt, 2, Postschließfach 17.